

Unionin tuomioistuimen **tuomiot**

asioissa C-163/24 | Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice ja Curtea de
Apel București ja C-293/24 | Ferreira da Silva e Brito ym.

LEHDISTÖTIEDOTE nro 120/26

Luxemburgissa 8.9.2026

Vastuu unionin oikeuden rikkomisesta: unionin tuomioistuin täsmentää, millä edellytyksillä yksityinen voi saada korvausta, kun tuomioistuin on antanut unionin oikeuden vastaisen ratkaisun

Se vahvistaa muun muassa, että rikutun säännön on annettava oikeuksia yksityishenkilöille ja että kansallisen tuomioistuimen laiminlyönti pyytää unionin tuomioistuimelta tulkintaa kyseisestä säännöstä voi myötävaikuttaa vastuun toteamiseen

Tänään annetuissa kahdessa tuomiossa unionin tuomioistuin laajentaa oikeuskäytäntöään, joka koskee jäsenvaltioiden vastuuta unionin oikeuden rikkomisista, joihin kansallinen viimeisen oikeusasteen tuomioistuin on syyllistynyt, ja täsmentää ennakkoratkaisun pyytämismenettelyn rikkomisen merkitystä. Näin ollen se toteaa romanialaisessa asiassa, että tällainen vastuu voi syntyä vain, jos ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomiseen liittyy myös toisen sellaisen unionin oikeuden säännön noudattamatta jättäminen, jonka tarkoituksena on myöntää oikeuksia yksityishenkilöille. Tässä tapauksessa tilanne ei kuitenkaan ole tällainen, sillä kyseisillä säännöillä, jotka koskevat maatalousalueiden tarkkaa määrittelyä, pyritään yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen suojata unionin taloudellisia etuja. Portugalilaisessa asiassa kyseessä olevilla säännöillä, joita oli sovellettu virheellisesti vuonna 2009 annetussa ylimmän tuomioistuimen tuomiossa, on nimenomaan tällainen tarkoitus, sillä näillä säännöillä suojataan työntekijöitä yrityksen luovutuksen yhteydessä. Unionin tuomioistuin toteaa, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, rikotaanko kyseisellä tuomiolla unionin oikeutta riittävän ilmeisellä tavalla, mikä on yksi edellytyksistä jäsenvaltion vastuun syntymiselle, kun sen viimeisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut unionin oikeutta. Unionin tuomioistuin korostaa kuitenkin tiettyjä seikkoja, joita se pitää ratkaisevina tämän arvioinnin kannalta, ja viittaa siihen, että tämä edellytys täyttyy pääasiassa.

Asiassa C-163/24 romanialainen viljelijä haki vuonna 2007 maataloustukea 264,71 hehtaarin pinta-alalle. Tarkastuksen jälkeen Romanian toimivaltainen viranomaisensa totesi, että tosiasialisesti tukikelpoinen pinta-ala oli vain 180,62 hehtaaria, ja hylkäsi hakemuksen. Tätä päätöstä vastaan tehdyt valitukset hylättiin, ja Bukarestin ylioikeus kieltäytyi vuonna 2012 saattamasta asiaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tulkinnan maataloustukien yhdenmukaista hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevasta asetuksesta¹. Viljelijä nosti tämän jälkeen vahingonkorvauskanteen Romanian valtiota vastaan unionin oikeuden rikkomisesta. Valitusta käsittelevä sama Bukarestin ylioikeus esitti lopulta ennakkoratkaisupyynnön Euroopan unionin tuomioistuimelle, erityisesti siitä, voiko alkuperäinen kieltäytyminen esittämästä ennakkoratkaisupyyntöä johtaa Romanian valtion vastuuseen.

Asiassa C-293/24 portugalilaisen lentoyhtiön Air Atlantiksen työntekijät, jotka irtisanottiin yhtiön purkautuessa vuonna 1993, väittivät, että Transportes Aéreos Portugueses oli ottanut haltuunsa osan lentoyhtiön toiminnasta ”liikkeen luovutuksen” yhteydessä yritysten luovutusta koskevan direktiivin² mukaisesti. He myös pyysivät, että heidät otettaisiin Transportes Aéreos Portuguesesin palvelukseen. Vuonna 2009 Portugalin ylin tuomioistuin kieltäytyi esittämästä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä, joka koski ”liikkeen luovutuksen” käsitettä, ennen kuin se vahvisti Portugalin alempien tuomioistuinten ratkaisut hylätä työntekijöiden kanteet. Työntekijät nostivat tämän jälkeen Lissabonin siviiliasioiden alioikeudessa vahingonkorvauskanteen Portugalin valtiota vastaan sillä perusteella, että ylin tuomioistuin oli rikkonut unionin oikeutta. Tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle

ennakkoratkaisupyynnön, ja unionin tuomioistuin totesi vuonna 2015 yhtäältä, että tässä tapauksessa oli todellakin tapahtunut yrityksen luovutus ja että ylimmän tuomioistuimen olisi pitänyt esittää ennakkoratkaisupyyntö³. Tästä tuomiosta huolimatta asiaa käsittelevät Portugalin tuomioistuimet hylkäsivät työntekijöiden kanteet erityisesti sillä perusteella, että unionin tuomioistuin oli tuomiossaan tukeutunut ”liikkeen luovutusta” koskevaan oikeuskäytäntöön, joka oli annettu Portugalin ylimmän tuomioistuimen vuonna 2009 antaman tuomion jälkeen. Saatuaan käsiteltäväkseen poikkeuksellisen Revision-valituksen myös ylin tuomioistuin kääntyi lopulta unionin tuomioistuimen puoleen selvittääkseen, oliko sen vuonna 2009 omaksuma kanta riittävän ilmeinen unionin oikeuden rikkomus, joka voisi aiheuttaa Portugalin valtion vastuun.

Unionin oikeuden rikkomisesta johtuvan jäsenvaltion vastuun syntymisen edellytyksistä unionin tuomioistuin muistuttaa, että väitetysti vahinkoa kärsineillä yksityishenkilöillä on oikeus vahingonkorvaukseen, kun kolme edellytystä täyttyvät samanaikaisesti: rikotun unionin oikeussäännön tarkoituksena on antaa heille oikeuksia, säännön rikkominen on riittävän ilmeinen ja rikkomisen ja aiheutuneen vahingon välillä on välitön syy-yhteys. Tätä periaatetta sovelletaan myös silloin, kun kyseinen rikkominen johtuu sellaisen tuomioistuimen ratkaisusta, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan voi hakea muutosta.

Asiassa C-163/24 unionin tuomioistuin toteaa näin ollen, että kun kyseessä on ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan velvollisuuden rikkominen, jäsenvaltion vastuu syntyy vain, **jos rikkomiseen liittyy myös jonkin toisen unionin oikeussäännön, jolla annetaan yksityisille oikeuksia, noudattamatta jättäminen. Tämän velvollisuuden rikkominen ei nimittäin yksinään riitä jäsenvaltion vastuun syntymiseen.** Tässä tapauksessa yhtäältä maataloustukien integroidusta hallinnointi- ja valvontajärjestelmästä annetun asetuksen kyseessä olevassa säännöksessä ei kuitenkaan anneta oikeuksia maataloustukea hakeneelle viljelijälle, sillä kyseisen säännöksen ainoana tarkoituksena on unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Toisaalta kyseisen romanialaisen viljelijän toimintaolosuhteet eivät antaneet hänelle mahdollisuutta vedota toisessa asetuksessa olevaan unionin oikeuden säännöksen, joka koskee anteeksiannettavaa virhettä.

Asiassa C-293/24 unionin tuomioistuin toteaa, että yrityksen luovutusta koskevan direktiivin kyseessä olevien säännösten tarkoituksena on antaa yksityisille oikeuksia, joten ensimmäinen edellytys Portugalin valtion vastuun syntymiselle vuonna 2009 tehdyn ylimmän tuomioistuimen tuomion johdosta täyttyy. Toisesta edellytyksestä, joka koskee sitä, onko kyseinen tuomioistuin rikkonut unionin oikeutta riittävän ilmeisellä tavalla, unionin tuomioistuin mainitsee kolme seikkaa, joita se pitää ratkaisevina. Ensinnäkin se toteaa, että sen vuonna 2015 antamassa tuomiossa valittu ratkaisu perustui jo aiempaan oikeuskäytäntöön, joka oli edeltänyt Portugalin ylimmän tuomioistuimen vuonna 2009 antamaa hylkäävää tuomiota, jossa oli useita unionin oikeuden tulkintavirheitä. Toiseksi riittävän selkeänä osoituksena unionin oikeuden riittävän ilmeisestä rikkomisesta tässä tapauksessa on myös se, että Portugalin ylin tuomioistuin on poikennut ohjeista, jotka johtuivat ennen vuonna 2009 annettua tuomiota annetusta oikeuskäytännöstä, eikä se esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä huolimatta siitä, että sillä oli tällainen velvollisuus. Kolmanneksi kyseinen ylin tuomioistuin ei voinut olla tietämättä, että kyseisessä tuomiossa omaksutun menetelmällisen lähestymistavan yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa oli erityisesti tuolloin unionin tuomioistuimessa vireillä olleen ennakkoratkaisupyynnön kohteena, mikä viittaa siihen, että kansallisen tuomioistuimen tekemä unionin oikeuden rikkominen on anteeksiannamaton. **Näiden eri seikkojen perusteella vuoden 2009 tuomio näyttää siten sisältävän riittävän ilmeisen unionin oikeuden rikkomisen, minkä tarkastaminen, samoin kuin syy-yhteyden tämän rikkomisen ja niiden vahinkojen välillä, joiden korvaamista Air Atlantksen entiset työntekijät vaativat pääasiassa, tarkastaminen on kuitenkin asiaa käsittelevän tuomioistuimen tehtävä.**

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa Euroopan unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevyydestä.

Unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ennakkoratkaisupyynnöt, jotka koskevat yksinomaan 1) yhteistä arvonlisäverojärjestelmää, 2) valmisteverotusta, 3) tullikodeksia, 4) tavaroiden tariffiluokittelua yhdistetyissä nimikkeistöissä, 5) matkustajille annettavaa korvausta ja apua, kun heiltä evätään pääsy liikennevälineeseen, tai matkan viivästyessä tai peruuntuessa taikka 6) kasvihuonekasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmää. Unionin tuomioistuin on

toimivaltainen käsittelemään kaikki muut ennakkoratkaisupyyntö.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin eivät ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen tai unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta. Asioiden toiseikasto ja asioita koskevat oikeussäännöt selostetaan merkityksellisen ajankohdan mukaisesti ja asioiden asiakirja-aineistojen perusteella.

Tuomioiden ([C-163/24](#) ja [C-293/24](#)) koko teksti ja niistä mahdollisesti laadittu tiivistelmä julkaistaan CURIA-sivustolla tuomioiden julistamispäivänä.

Lisätietoja: Jarosław Zasada ☎ +352 4303 2793.

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Curia Web TV:ssä](#) sekä [European Broadcasting Service](#) -sivustolla. ☎ +32 2 296 4106.

Pysykää kuulolla!

¹ Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annettu komission [asetus \(EY\) N:o 796/2004](#).

² Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14.2.1977 annettu neuvoston [direktiivi 77/187/ETY](#).

³ Unionin tuomioistuimen tuomio 9.9.2015 asiassa Ferreira da Silva e Brito ym., [C-160/14](#) (ks. myös lehdistötiedote [nro 96/15](#)).